

סדר קדשים | מסכת זבחים ק"ה- קי"א
פרשת ויחי | ח' - י"ד בטבת תשפ"ו (28 לדצמבר 2025 - 3 לינואר 2026)

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת זבחים ק"ה, א

בעי רבי אלעזר: פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו, מהו? מי אמרינן: כיוון דנפקי להו - איטמו להו, או דלמא כיוון דהדור - הדור?

מי אמרינן - האם אנו אומרים
כיוון דנפקי להו - כיוון שיצאו להם
הדור - חזרו

הסבר: כאשר הפר והשעיר של יום כיפור יוצאים מחוץ לחומת העזרה, אלה שנושאים אותם נטמאים. רבי אלעזר שאל, מה הדין אם הפר והשעיר יצאו וחזרו? האם כבר נטמאו ברנע שיצאו וזה לא מתבטל, או שכיוון שחזרו אינם מטמאים?

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובמים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
ונפיים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתיהם,
ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם."
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 16:12 יציאת שבת: 17:29	ניו יורק: כניסת שבת: 16:20 יציאת שבת: 17:27
ישראל ת"א: כניסת שבת: 16:27 יציאת שבת: 17:30	גרמניה: כניסת שבת: 15:38 יציאת שבת: 17:05

עשרה בטבת

'יום הקדיש הכללי'

יום תענית במועד בו החל המצור על ירושלים על ידי נבוכדנצר מלך בבל. המצור הסתיים בחורבן בית המקדש הראשון.

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים החללים ורפואת הפצועים

אחינו כל בית ישראל	ומאפלה לאורה
הנתונים בצרה ובשביה	ומשעבוד לגולה
העומדים בין בים ובין ביבשה	השתא בעגלא ובזמן קריב
המקום ירחם עליהם	ונאמר אמן
יוציאם מצרה לרחה	

דף ק"ה: בית הדשן

יש קרבנות שחלקים מהם אינם נאכלים ולא מקרבים על המזבח, אלא מוציאים אותם לשרפה מחוץ למחנה (מקום הישוב בירושלים), במקום המכונה "בית הדשן". אחרי שמוציאים את הקרבן מחוץ למחנה, כל מי שמתעסק בו נטמא.

דף ק"ו: רב כהנא

שני אמוראים בשם רב כהנא היו. האחד היה חברם של רב, שמואל ורב אסי. הוא חי בדור הראשון של האמוראים בבבל, ואחר כך עלה בעצמו לארץ ישראל ולמד גם אצל זקני הדור הראשון של אמוראי ארץ ישראל. רב כהנא השני היה תלמידו של רב. הוא עלה פעמים לארץ ישראל מבבל. פעם ראשונה הוא עלה, כי היה מלשין שהציק ליהודים מאד, ורב כהנא נאלץ לטפל בו בכח הזרוע. מיד אחר כך ברח רב כהנא לארץ ישראל מפחד השלטונות. אחרי שנים חזר רב כהנא לבבל, למד תורה אצל רב הונא ורב יהודה, ושוב עלה לארץ ישראל, ואחר כך נפטר. רב כהנא חבר מדרשים בשם "פסיקתא דרב כהנא".

דף ק"ז: גמר עבודה

השוחט קרבן מחוץ לבית המקדש, המעלה קרבן על מזבח מחוץ לבית המקדש והזרוק דם על מזבח מחוץ לבית המקדש - אם עשה כך במזיד חייב כרת, ואם עשה כך בשוגג חייב קרבן חטאת. בדף זה לומדים שישנן פעולות שמי שעושה אותן מחוץ לבית המקדש אינו חייב, למשל: כהן שלקח מנחה, ויצא אתה מחוץ לעזרה ושם הוא לקח ממנה קמץ. אם עשה כך במזיד אינו חייב כרת, מפני שהעלאת קרבן על המזבח היא "גמר עבודה", בכך מסתיימת העבודה על הקרבן. רק עבודות פאלה שנעשו מחוץ למקדש מחייבות כרת. לכן, אם כהן בלל עסה של מנחה מחוץ לבית המקדש, הוא אינו חייב כרת, כי עדין לא נגמרה מלאכת המנחה.

חברותא

מתפללים

משפחה פולנית-נוצרית חיה בכפר קטן בפולין בתקופת השואה. בכפר הזה התגוררו גם כמה משפחות יהודיות. כאשר התחילה המלחמה ויהודים אולצו לעזוב את בתיהם, ביקשה אחת המשפחות היהודיות מאם המשפחה הפולנית, שתיקה את שני ילדיהם ותסתיר אותם בביתה עד שיוכלו לשוב ולקחתם. כמובן שהדבר הזה כרוך בסכנת חיים, כי אם הם ייתפסו על ידי הגרמנים הם עלולים לשלם על כך בחייהם. בבית המשפחה הפולנית התנהל דיון סוער.

מצד שני

אבי המשפחה אמר שהוא מתנגד נחרצות לדבר הזה, כי הסתרת הילדים כרוכה בסכנת נפשות, והוא לא מוכן לסכן את משפחתו כדי להציל ילדים יהודים זרים.

מצד אחד

אם המשפחה אמרה שהיא מוכנה לקחת את הסיכון כדי להציל חיים של ילדים יהודים. עבורה ערך חיי האדם הוא ערך עליון והיא חונכה להציל חיים של כל אדם באשר הוא אדם.

ואה? עתכס...?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

מן ההיסטוריה

מרד גטו ורשה

לאחר שכבשו הנאצים את פולין, ריכזו את היהודים שבתוכה בגטאות. הגדול מביניהם היה גטו ורשה, בו נדחקו מאות אלפי יהודים בתנאים קשים, רעב וצפיפות. כאשר התברר שהיהודים שנשלחים מהגטו נלקחים למחנות השמדה, החליטו רבים מהתושבים למרוד. שני ארגוני התנגדות יהודים קמו בגטו: "איי-ל" - ארגון יהודי לוחם, ו"אצ"י" - ארגון צבאי יהודי. כאשר נכנסו הנאצים לגטו על מנת להשלים את השילוחים, תקפו אותם המורדים. למרות כוחותיהם הדלים, הצליחו להחזיק מעמד כנגד הנאצים ארבעה שבועות ולהסב להם אבדות רציניות, עד ששרפו הללו את הגטו וחסלו אותו. מרד גטו ורשה הפך לסמל לגבורה והתקוממות כנגד כל הסיכויים.

אחת מהתמונות המפורסמות ביותר של השואה, המציגה את תושבי הגטו שנמצאו בעת חיסול המרד (Wikipedia)

על המפה | יד ושם

יד ושם הוא מוסד שהוקם במטרה להנציח את זכר השואה. הוא החל לפעול מיד לאחר מלחמת העולם השנייה, ובשנת 1953 הוכר כמוסד רשמי של ישראל. השם "יד ושם" לקוח מהפסוק בישעיהו, "וַנִּתְּנֵי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְשֵׁם, טוֹב מִבְּנָיִם וּמִבְּנוֹת; שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ, אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת". במוסד נמצא האוסף הגדול בעולם של תיעוד ומסמכים הקשורים לשואה, לחיי היהודים לפני ובמהלכה. הוא מכיל מכוני מחקר העוסקים בשואה, מוזיאונים, מרכז צפייה ועוד. כמו כן נמצאות בו אנדרטאות לזכר קהילות שנספו בשואה, ושדרת עצים שניטעה לכבוד חסידי אומות העולם. יד ושם עוסק גם באיסוף שמותיהם של כל הנספים בשואה, ובתיעוד עדויותיהם של הניצולים.

יד ושם (Wikipedia, חגי אגמון-שניר)

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

עשרה בטבת נקבע על ידי הרבנות הראשית בשנת תש"ט כ"יום הקדיש הכללי" לזכרם של הנספים בשואה שיום פטירתם אינו ידוע. ביום זה נוהגים קרובי משפחתם להדליק נרות נשמה, לומר קדיש וללמוד משניות לעילוי נשמותיהם. מכיוון שהוחלט לא לקבוע תענית נפרדת על השואה, הוסכם שצום עשרה בטבת, בו מציינים את תחילת המצור על ירושלים בבית ראשון, יהיה גם היום המוקדש לנרצחים בשואה.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
התלמי חתימה	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביתמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

לוח שנה 5785

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- מי היא האישה בציור הנוהגת ברכב?
 - לאיזה דת השתייכה האישה?
 - מהו המעשה אותו היא עושה?
 - לאיזה תואר היא זכתה בעקבות המעשה הזה?
 - באיזו ארץ מתרחש המתואר בתמונה?

חידה!

לפניכם רשימת שמות:
חנינא, רמי, נחמן, אחאי, אבא מרי, רפרם, רכיש.
מה משותף לכל השמות? ואלו שלושה שמות
נוספים חסרים ברשימה?
רמז: את התשובה אפשר למצוא בסוף כל מסכת.

מי אנחנו?

- פעלנו למען הצלת יהודים בתקופת השואה תוך סיכון חיינו.
- כ-26,000 איש בני דתות שונות מעמים שונים קיבלו את התואר הזה.
- על שם כל אחד מאיתנו ניטע עץ ב"יד ושם", בשדרה מיוחדת הנקראת על שמנו.

5780
ה'תש"פ

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

5778
ה'תשע"ח

2017
70 שנה
למדינה

5727
ה'תשכ"ז

1969
הרב
אריה לוי

5708
ה'תש"ח

1948
הקמת
המדינה

5707
ה'תש"ז

1947
מלחמת
העצמאות

5699
ה'תרצ"ט

1939
שואה

5657
ה'תרל"ז

1897
הרצל

5323
ה'רמ"ג

1500
העת
החדשה

5260

1492
גירוש ספרד

5258

הרמב"ם

4900

רש"י

4800

רבי סעדיה
גאון

4650

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים

4260

סדר קדשים | מסכת זבחים | דף ק"ח - קי"א

דף ק"ח: מחוץ לבית המקדש

השוחט קרבן מחוץ לבית המקדש חייב כרת, וכן מי ששמעלה קרבן על המזבח מחוץ למקדש, חייב כרת. בדרך זה לומדים שאם שני אנשים שחטו יחד קרבן מחוץ למקדש - פטורים, אך שני אנשים שהעלו יחד קרבן להקריבה על המזבח - חייבים. ההסבר לכך הוא כי בפסוק האוסר לשחט קרבן מחוץ לבית המקדש נאמר (ויקרא, פרק י"ז): "דָם יִחֹשֵׁב לַאִישׁ הַהוּא דָם שִׁפְךָ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקְרַב עִמּוֹ". התורה מדגישה "הוא" בלשון יחיד, כדי ללמד שרק אם יחיד שחט, הוא חייב כרת, אך אם שנים שחטו, הם פטורים. לעמת זאת בפסוק האוסר להעלות קרבן על מזבח מחוץ למקדש, נאמר (ויקרא, פרק י"ז): "אִישׁ אִישׁ... אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֲלֶיהָ אוֹ זֶבַח" מחוץ למקדש חייב כרת. "איש איש" - שנים - הדגישה התורה כדי ללמד, שגם אם שני אנשים יחד העלו קרבן מחוץ למקדש, חייבים כרת.

דף ק"ט: רב פפא

במסכת ערובין, דף ס"ה, מספר שרב פפא לא התפלל בבית שהיה בו ריח חזק של מאכלים, מפני שהוא רצה להתרכז בתפלה, לכן היטב, והריח הפריע לו. במסכת כתובות, דף צ"ז, מספר שרב פפא נהג לפנים משורת הדין: מעשה ברב פפא שקנה קרקע מאדם אחד, ואחר כך הופיע המוכר ובקש לבטל את המכירה, והוא הסביר: 'כששמכרתי את השדה הייתי זקוק לכסף בדחיפות, אך עכשיו התברר לי טיטש לי כסף ממקום אחר. לכן בבקשה בטל את המכירה'. מצד הדין רב פפא אינו חייב לבטל את המכירה, שהרי הוא כבר קנה את הקרקע, אך רב פפא נהג לפנים משורת הדין והסכים לבטל את המכירה.

דף ק"י: מין במינו - אינו חוצץ

ישנו כלל מפרסם בתלמוד: "מין במינו - אינו חוצץ". אם אדם אחז בחג הסוכות את ארבעת המינים, אך הוא עטף אותם בנייר כסף למשל, עליו להסיר את נייר הכסף לפני נטילת ארבעת המינים והברכות עליהם, זאת מפני שהמזוזה היא לאחז אותם בידיים, ונייר הכסף חוצץ בין הידיים לבין ארבעת המינים. אולם אם האדם עטף את ארבעת המינים בחומר שעשוי מאותו הסוג של ארבעת המינים, אין כאן חציצה, שכן קובעת ההלכה: מין במינו - אינו חוצץ".

דף קי"א: הין מעבר לשולי הכוס

אדם אחד קנה יין שמור מכל טמאה והביא אותו לבית המקדש. הכהן שפך את היין לכלי שרת, והיין עבר קצת את שולי הכלי אך לא נשפך. הין שנכנס לכלי השרת התקדש, שכן הדין שקל דבר שנכנס לכלי שרת נהיה קדוש. מה דין היין שנמצא למעלה, מעבר לשוליים? יין זה מכנה "ברוצי מדות", ובדינו קיימת מחלקת. רבנן סוברים שגם הוא קדוש, ורבי אליעזר חולק וסובר שהוא אינו קדוש.

דבר תורה

רגע לפני פטירתו, קורא יעקב לבניו ומברך כל אחד בברכה ייחודית, המתאימה לו לפי אופיו, תכונותיו ועולמו הפנימי. עם זאת, בסוף כל הברכות אומרת התורה - "איש כפי ברכתו ברך אותם" וכוללת את כל האחים כולם יחד בברכה - "ברך אותם".

בדרך זו מלמדת אותנו התורה כי כל אחד צריך לשמוח בברכתו של חברו, ובהצלחתו. הברכה האישית שמקבל כל אחד משפיעה ומוסיפה ברכה לא רק למתברך אלא לכל אחיו ואחיותיו מבני ישראל ולכן בסיום הברכות כולן מדגישה התורה כי ברכתו של כל איש היא ברכה בעצם לכולם - "איש כפי ברכתו ברך אותם".

שאלות השבוע

1. מדוע נאלץ רב כהנא לברוח מבבל?
2. מה הפריע לרב פפא להתפלל?
3. האם מותר ליטול את ארבעת המינים כשהם עטופים בנייר צלופן?

בין הפתורים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לצייין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

תשובות

הציר השבועי

1. אירנה סנדלר.
2. קתולית
3. מצילה ילדים יהודים מהגטו.
4. חסידת אומות העולם
5. פולין

מי אנחנו?

תשובה: חסידי אומות העולם

חידה (עמ' 3)

תשובה: עשרת בניו של רב פפא, החסרים הם סורחב, אדא ודרו

תלמוד ישראלי

בחסות תלמוד ישראלי
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פרייליכמן